

JAARVERSLAG 2016

NATIONALE DNA-DATABANKEN

COLOFON

Redactie: Onder toezicht van Séverine Steuve,
beheerder Nationale DNA-databanken a.i.
Fotografie: Lisa Van Damme
Design: Catena Company, Patrick Toebosch
Verantwoordelijk uitgever: Jan De Kinder
Overname uit deze uitgave is alleen geoorloofd na
schriftelijk akkoord van de uitgever
Contact: Vilvoordsesteenweg 100, 1120 Brussel
T +32 2 240 05 00
F +32 2 241 61 05
www.nicc.fgov.be
© 2017, NICC België

INHOUDSTAFEL

INTRODUCTIE 5

DE NATIONALE DNA-DATABANKEN IN CIJFERS UITGEDRUKT 7

Gerechtelijke dossiers 7

Profielen 8

Clusters 13

Briefwisseling 15

DE INTERNATIONALE UITWISSELING VAN DNA-GEGEVENS VOLGENS PRÜM; EEN KORTE STAND VAN ZAKEN 19

Clusters 19

EVALUATIE VAN DE DOELSTELLINGEN VAN 2016 (UIT HET ACTIVITEITEN-VERSLAG VAN 2015) 21

Behoud en verbetering van de basisopdracht en van de termijnen op
nationaal en internationaal niveau 21

Opstarten van de internationale uitwisseling met de andere buurlanden:
Duitsland en Luxemburg 22

Be.Care, naar een systeem “paperless” 22

Geleidelijke implementatie van een databank “vermiste personen” 23

Kwaliteit en certificatie 24

ONZE DOELSTELLINGEN VOOR 2017 27

INTRODUCTIE

INTRODUCTIE

Voor haar derde uitgave legt het jaarlijkse activiteitenverslag van de nationale DNA-databanken de nadruk op de evolutie van de gegevens en van de resultaten, zowel op nationaal als internationaal vlak, twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe DNA-wet (wet van 7 november 2011, in werking getreden op 1 januari 2014).

De bedoeling is om de evolutie aan te tonen van het aantal dossiers dat jaarlijks bij de dienst DIS (DNA Index System, dienst van de DNA-databanken van het NICC) geopend wordt, van het aantal DNA-profielen dat jaarlijks opgeslagen wordt in de databanken "Criminalistiek" en "Veroordeelden", van het aantal positieve resultaten dat in de vorm van een cluster wordt overgemaakt, van het aantal brieven dat naar de magistraten wordt gestuurd die titularis zijn van de gerechtelijke dossiers.

De evaluatie van de doelstellingen die voor 2016 werden vooropgesteld, geeft de mogelijkheid om de efficiëntie te analyseren van het systeem dat de laatste jaren ingevoerd werd, zowel vanuit het oogpunt van het verwerken van een grotere werklust als van de termijnen voor het behandelen van de dossiers.

De continue ontwikkeling en verbetering van de werkprocedures zal eveneens aan bod komen in dat hoofdstuk. Er wordt een balans opgemaakt van de evolutie van de projecten zoals de oprichting van een nieuwe DNA-databank voor vermiste personen, het invoeren van een volledig geïnformatiseerd systeem ('paperless' systeem), en het verkrijgen van de certificering 'ISO9001:2015' in 2016 voor de « opname en vergelijking van DNA-profielen bij de DNA-databanken en de rapportage van de overeenkomsten ».

Dit activiteitenverslag is een wettelijke verplichting ten aanzien van de autoriteiten, van de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, van het college van de procureurs-generaal, van de DNA-evaluatiecommissie en van de magistratuur. Dit verslag is mogelijk gemaakt dankzij de medewerkers van de dienst DIS en met de steun van het ISF fonds (Internal Security Fund, van de Europese Commissie) voor de internationale DNA-gegevensuitwisseling.

Veel leesplezier.

SÉVERINE STEUVE

Beheerder van de DNA-databanken a.i.

Dienst DNA Index System (DIS)

Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC)

DE NATIONALE DNA-DATABANKEN IN CIJFERS UITGEDRUKT

1 DE NATIONALE DNA-DATABANKEN IN CIJFERS UITGEDRUKT

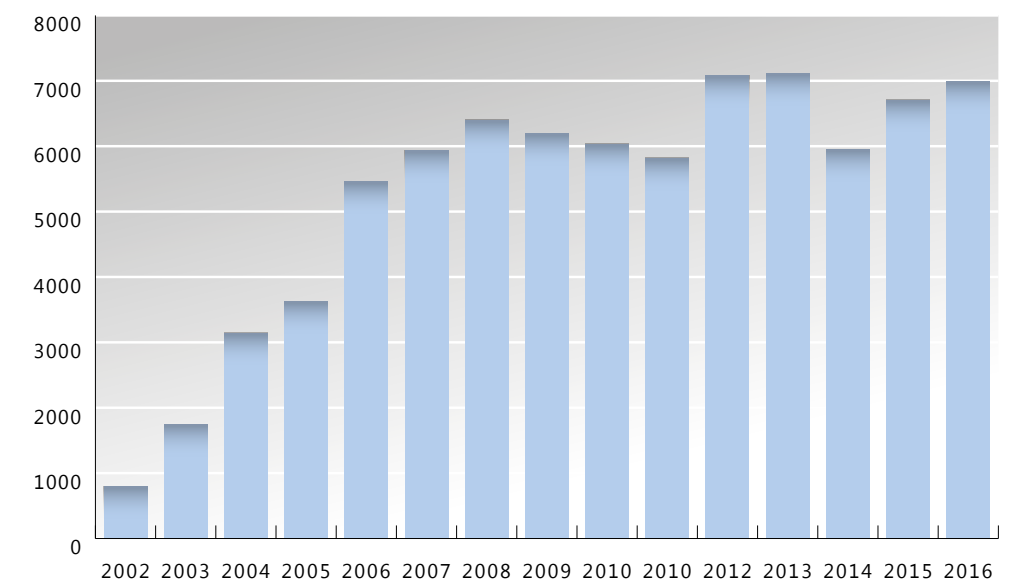
In dit activiteitenverslag geven we een overzicht van onze resultaten met betrekking tot vier niveau's: (1) het gerechtelijk dossier, (2) de DNA-profielen, (3) de opgestelde clusters en (4) de verstuurde briefwisseling.

1.1 GERECHTELIJKE DOSSIERS

Telkens wanneer het DNA-analyse-labo een overdracht van gegevens doet aan de Dienst DNA Index System (kortweg DIS) onder een tot dan toe voor DIS ongekend notitie- en/of dossiernummer, wordt er een nieuw DIS-dossier geopend. Sinds de oprichting van de Nationale DNA-databanken in 2002 werden er in totaal 79 051 unieke DIS-dossiers gecreëerd. In deze dossiers kunnen 1 of meerdere profielen opgenomen zijn die al dan niet van hetzelfde type zijn. Zo kan één en hetzelfde dossier sporen-, verdachten- en/of veroordeeldenprofielen bevatten.

Op de grafiek hieronder (figuur 1) wordt het aantal nieuw geopende dossiers per jaar weergegeven. Hierbij valt de drastische daling met meer dan 1000 nieuw geopende dossiers in het jaar 2014 in vergelijking met 2013 op. Deze (tijdelijke) terugval kunnen we verklaren door het feit dat sinds het in voege treden van de nieuwe DNA-wet op 1 januari 2014, de DNA-analyse-labo's enkel een overdracht van gegevens doen aan DIS indien er in het kader van het betreffende dossier een voor de DNA-databanken bruikbaar profiel werd opgesteld. Indien dit niet het geval is, wordt DIS hiervan niet meer op de hoogte gebracht (zie ook 1.4 Briefwisseling).

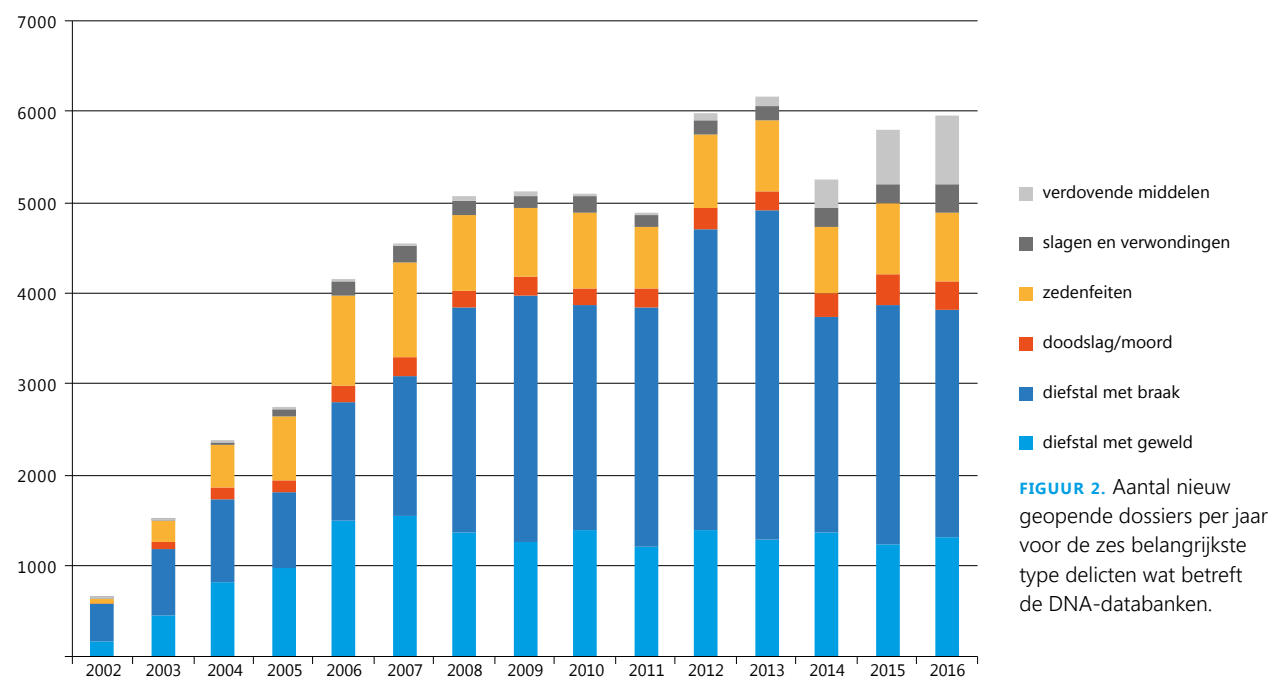
De stijging in het aantal nieuw geopende dossiers die we opnieuw zien in 2015 en 2016, zou o.a. te wijten kunnen zijn aan de enorme stijging aan overgemaakte veroordeeldenprofielen (zie 1.2.3 Veroordeeldenprofielen). De nieuwe DNA-wet voorziet namelijk in een uitbreiding van de lijst van type delicten waarbij een DNA-profiel mag opgesteld worden na veroordeling, veroordeling tot werkstraf, internering of poging tot het plegen van één van deze delicten.

FIGUUR 1: Aantal nieuw geopende DIS dossiers per jaar

We kunnen het totaal aantal nieuw geopende dossiers opsplitsen naargelang het type delict dat voorkomt in het notitienummer van het dossier. De zes meest voorkomende delicten, met betrekking tot de DNA-databanken, zijn diefstal met braak (totaal: 30 504), diefstal met geweld (totaal: 17 245), zedenfeiten (totaal: 10 481),

doodslag/moord (totaal: 2 884), opzettelijke slagen en verwondingen (totaal: 2 118) en verdovende middelen (totaal: 2 091). Deze zes samen maken 83% van de dossiers uit. Het aantal geopende dossiers per jaar voor deze zes types delicten wordt weergegeven in figuur 2. Ook op deze manier voorgesteld zien we dat 2014 een belangrijk schakeljaar was wat betreft drugs-gerelateerde feiten: de proportie dossiers met betrekking tot verdovende middelen nam vanaf dan gestaag toe. Dit in zoverre dat in 2016 evenveel dossiers met betrekking tot verdovende middelen (769) als zedenfeiten (764) werden geopend. Na nieuw geopende dossiers met betrekking tot diefstal met braak (2504) en diefstal met geweld (1321) staan ze daardoor in 2016 op een gedeelde derde plaats qua aantal nieuw geopende dossiers.

1.2 PROFIELEN

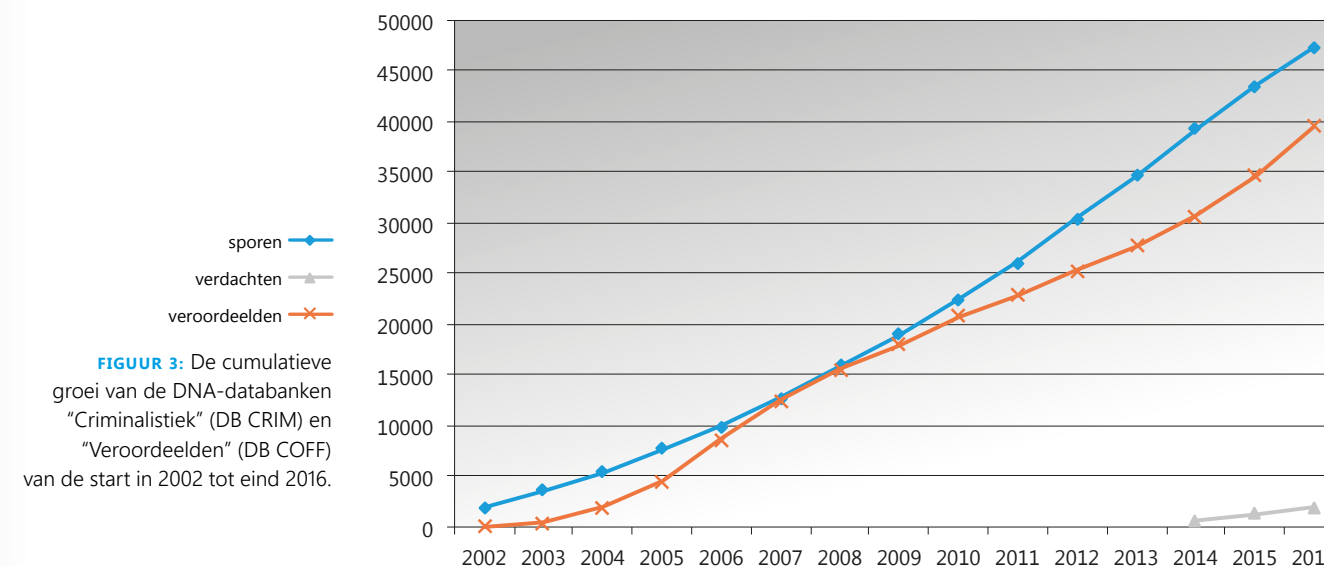
In de Belgische DNA-databanken worden verschillende types DNA-profielen opgeslagen. Enerzijds worden er sporenprofielen geregistreerd. Dit zijn sporen aangetroffen op een plaats delict waarvan de oorsprong ongekend is. Deze DNA-profielen worden opgeslagen in de DNA-databank "Criminalistiek" (DB CRIM) op voorwaarde dat het zuivere DNA-profielen (d.w.z. afkomstig van één enkele donor) of mengprofielen van maximum 2 personen betreft.

Anderzijds worden er ook referentieprofielen geregistreerd. Deze profielen hebben altijd een gekende oorsprong: zij worden immers opgesteld aan de hand van een staal afgenomen van een (levende) persoon (wangslimvlies, bloed of haar). Indien het een profiel betreft van een verdachte dat voldoet aan de voorwaarden om geregistreerd te worden (zie 1.2.2 Verdachtenprofielen), wordt dit samen met de sporenprofielen opgeslagen in de DB CRIM. De DNA-profielen van veroordeelden worden opgeslagen in de DNA-databank "Veroordeelden" (DB COFF).

Elk staal, of het nu een spoor of een persoon betreft, moet op zijn minst geanalyseerd worden voor de 7 oude genetische merkers (D3S1358, vWA, FGA, TH01, D8S1179, D21S11, D18S51) en de 5 nieuwe (D1S1656, D2S441, D10S1248, D12S391, D22S1045; cf. bijlage aan het KB van 17/07/2013 en de Resolutie van de Raad van de EU van 30/11/2009) van de in totaal 24 mogelijke genetische merkers die momenteel kunnen

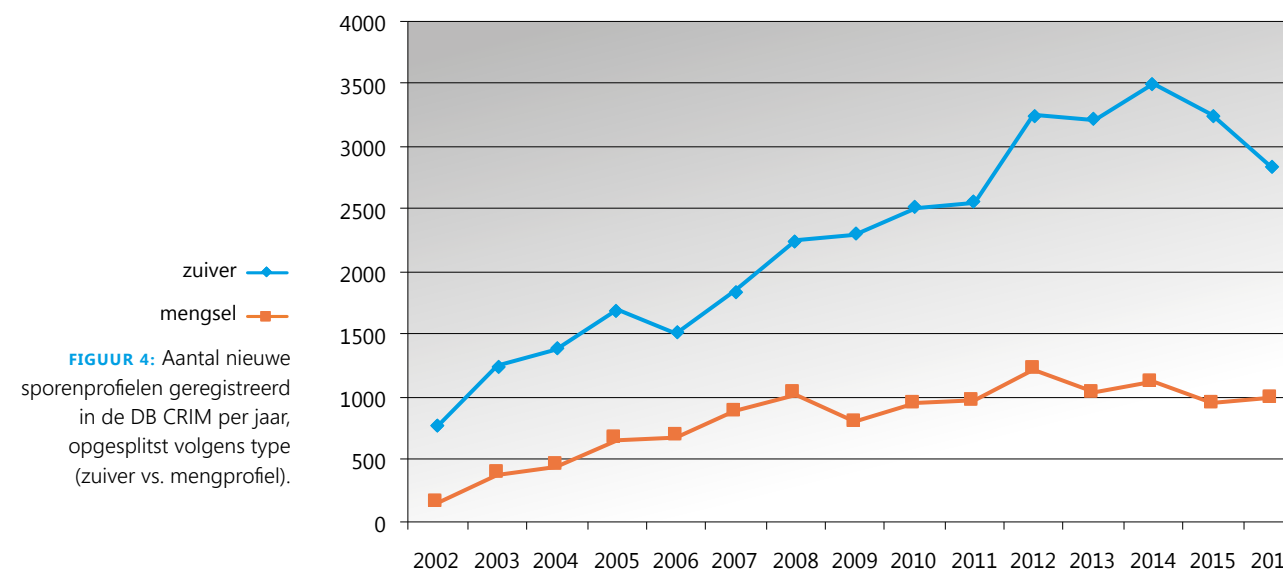
geanalyseerd worden. Dit geheel staat bekend onder de naam 'European Set of Standards' (ESS).

Eind 2016 waren er 47 374 sporenprofielen en 1 975 verdachtenprofielen geregistreerd in de DB CRIM en 39 540 veroordeeldenprofielen in de DB COFF (figuur 3).

1.2.1 SPORENPROFIELEN

Sporenprofielen opgenomen in de DB CRIM kunnen zowel enkelvoudige profielen als mengprofielen van maximum 2 personen betreffen. Mengprofielen van 3 personen of meer worden niet aanvaard voor registratie in de DNA-databanken aangezien de kans op een toevallige overeenkomst groter wordt naarmate het aantal potentiële donoren toeneemt.

De mengprofielen die wel in aanmerking komen voor registratie moeten bovendien voldoen aan strengere criteria dan de zuivere profielen. Terwijl een zuiver profiel enkel resultaten moet bevatten voor minstens 5 van de 7 oude merkers van de ESS, moeten dit minstens alle 7 oude merkers van de ESS zijn voor mengprofielen. In beide gevallen (zuiver en mengprofiel) volstaan ook 10 genetische merkers in totaal,

amelogenine (de geslachtsmerker) niet meegerekend. Figuur 4 geeft het aantal nieuwe sporenprofielen weer dat per jaar geregistreerd werd in de DB CRIM. Terwijl het aantal mengprofielen dat jaarlijks wordt toegevoegd de laatste 10 jaar redelijk stabiel is gebleven en schommelt rond de 1 000 nieuwe profielen per jaar, merken we een grotere variatie voor wat betreft het aantal zuivere profielen toegevoegd per jaar. In 2014 werd er een record aan zuivere profielen geregistreerd in de DB CRIM, namelijk 3 502. Het voorbije jaar zakte dit terug tot 2 837. Eén van de mogelijke oorzaken hiervan zijn de forse besparingen die worden doorgevoerd om de gerechtskosten te drukken en de sluiting van enkele DNA-analyselabo's.

1.2.2 VERDACHTENPROFIELEN

Verdachtenprofielen moeten zuivere profielen zijn (van 1 persoon) en resultaten bevatten voor alle geanalyseerde merkers. Dit zijn minstens de 12 genetische merkers die behoren tot de ESS. Verdachtenprofielen worden pas sinds 1 januari 2014, bij het in voege treden van de nieuwe DNA-wet, standaard door het DNA-labo ter vergelijking overgemaakt aan de DNA-databanken. Enkel indien het verdachtenprofiel een overeenkomst vertoont met een (sporen)profiel uit hetzelfde dossier en/of met een reeds eerder in de DNA-databanken geregistreerd profiel (DB CRIM of DB COFF), mag het worden opgeslagen in de DB CRIM voor een maximum-termijn van 30 jaar en wordt het vergeleken met de buitenlandse DNA-databanken (zie De internationale uitwisseling). Eind 2016 waren er in totaal 6 022 verdachtenprofielen overgemaakt ter vergelijking, waarvan er bijna 43% ofwel 2 565 profielen ook effectief opgeslagen werden. Van deze geregistreerde verdachtenprofielen vertoonden er 695, dit is 11,5% van het totaal aantal overgemaakte verdachtenprofielen, bij overdracht aan de DNA-databanken geen overeenkomst met een profiel binnen hetzelfde dossier. Dit wil zeggen dat 1 op de 9 verdachtenprofielen enkel worden geregistreerd omdat ze bij vergelijking met de DNA-databanken een overeenkomst vertonen met een profiel opgesteld in het kader van een ander dossier.

Als we de evolutie van het aantal verdachtenprofielen per jaar bekijken (Tabel 1), zien we dat het totaal aantal ontvangen verdachtenprofielen per jaar, na de opstart in 2014, redelijk stabiel blijft in 2015 en 2016. Proportioneel gezien blijft het aantal verdachtenprofielen dat geregistreerd wordt in de DB CRIM omwille van een match met een sporenprofiel binnen hetzelfde dossier en het aantal verdachtenprofielen dat wordt geregistreerd omdat er enkel een overeenkomst werd vastgesteld met een reeds geregistreerd sporen- of persoonsprofiel in de DB CRIM of DB COFF in de loop van de 3 jaren gelijkaardig. Voor de verdachtenprofielen geregistreerd omwille van een overeenkomst binnen hetzelfde dossier varieert dit tussen de 30 en 34% van het totaal aantal overgemaakte verdachtenprofielen; voor de verdachtenprofielen geregistreerd omwille van een overeenkomst met een profiel uit een ander dossier is dit ongeveer 11 à 12%.

TYPE	2014	2015	2016
ontvangen	1 683	2 206	2 133
geregistreerd owv match binnen dossier	568	676	641
geregistreerd owv match ander dossier	180	263	252

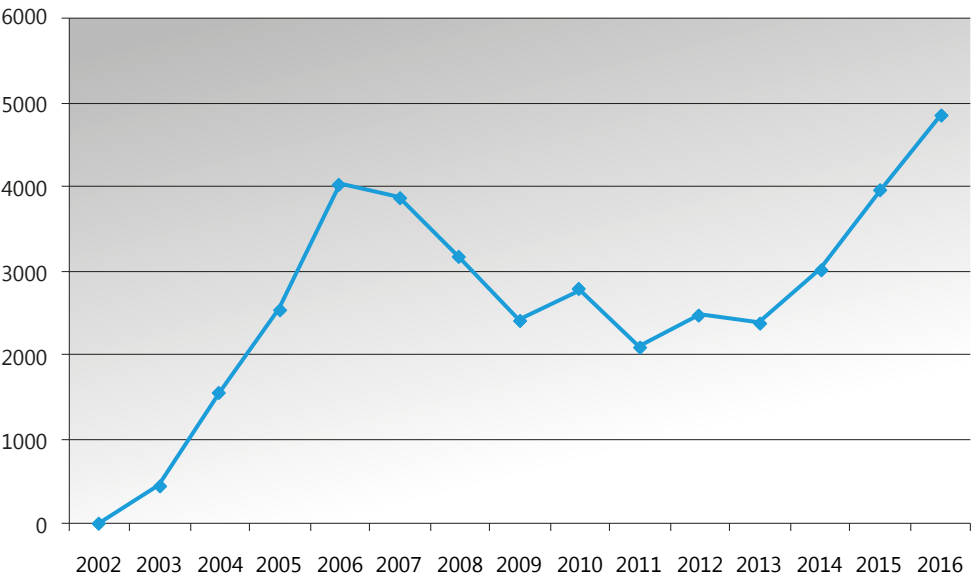
1.2.3 VEROORDEELDENPROFIELEN

Veroordeeldenprofielen moeten, net zoals verdachtenprofielen, zuivere profielen zijn (van 1 persoon) en resultaten bevatten voor alle geanalyseerde merkers. Dit zijn minstens de 12 genetische merkers die behoren tot de ESS. Veroordeeldenprofielen

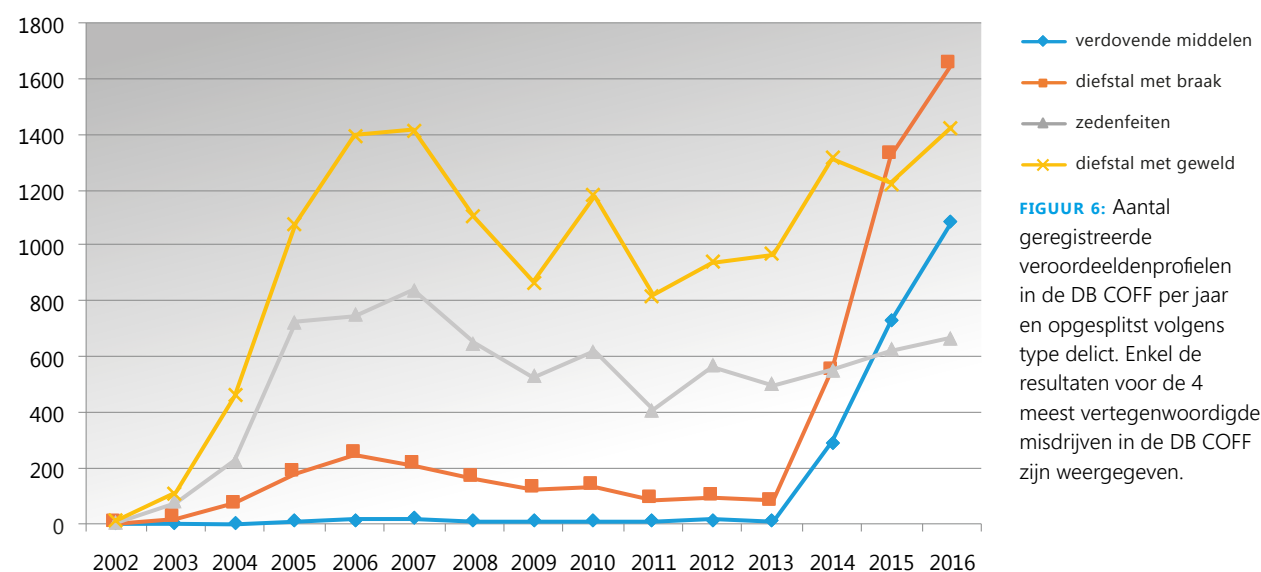
TABEL 1:
Aantal verdachtenprofielen
ontvangen en geregistreerd
per jaar over de
periode 2014 – 2016.

worden geregistreerd in de DNA-databank “Veroordeelden” (DB COFF). Eind december 2016 bevatte de DB COFF in totaal 39 540 veroordeeldenprofielen. Figuur 5 geeft het aantal nieuw geregistreerde veroordeeldenprofielen per jaar weer. Hierbij valt de stijging op die sinds 2014 werd ingezet en die in 2016 een (voorlopig) maximum bereikte met 4 843 nieuw geregistreerde profielen.

FIGUUR 5: Aantal nieuwe
veroordeeldenprofielen
geregistreerd in de
DB COFF per jaar.

Deze stijging is te wijten aan het feit dat de nieuwe DNA-wet, die in voege trad op 1 januari 2014, een en ander wijzigde met betrekking tot welke veroordeelden in aanmerking komen om opgenomen te worden in de DB COFF. Zo werd de lijst van type delicten uitgebreid waarvoor bij een veroordeling het DNA-profiel van de veroordeelde zal opgesteld en geregistreerd worden, met misdrijven zoals diefstal met braak, handel in verdovende middelen, mensenhandel en –smokkel en terroristische misdrijven (zie Herziene Omzendbrief COL 21/2013 d.d. juni 2017 voor de volledige lijst). Bovendien geldt dit voor personen die veroordeeld zijn tot een werkstraf, een gevangenisstraf of een zwaardere straf, of ten aanzien van wie een interneringsmaatregel is bevolen voor (poging tot) het plegen van zulke misdrijven. Ook een veroordeling tot een autonome probatiestraf en elektronisch toezicht als autonome straf volstaat. Het effect van de uitbreiding van de lijst misdrijven is echter nu al duidelijk te zien als we het aantal geregistreerde veroordeeldenprofielen in de DB COFF per type delict en per jaar in beschouwing nemen. Op figuur 6 worden het aantal geregistreerde veroordeeldenprofielen per jaar weergegeven voor de 4 meest vertegenwoordigde type delicten (in totaal) voor wat betreft veroordeelden voor de periode 2002-2016. Terwijl de misdrijven met betrekking tot verdovende middelen en diefstal met braak tot en met 2013 amper vertegenwoordigd waren in de DB COFF, schieten de aantallen veroordeeldenprofielen voor deze misdrijven sinds 2014 de hoogte in. Het is zelfs zo dat het aantal veroordeeldenprofielen met betrekking tot diefstal met braak in 2015 en 2016 het grootste aandeel uitmaakt van het aantal geregistreerde veroordeeldenprofielen voor die jaren. De veroordeeldenprofielen met betrekking tot verdovende middelen staan (voorlopig) in 2015 en 2016 op de derde plaats. Het aantal geregistreerde veroordeeldenprofielen voor misdrijven die vóór 1 januari 2014 ook al in aanmerking kwamen voor registratie in de DB COFF, zoals diefstal met geweld en zedenfeiten, blijft redelijk stabiel.

De nieuwe criteria voor opname in de DB COFF gelden gedeeltelijk met terugwerkende kracht. Het is te zeggen: de veroordeling voor het betreffende misdrijf dient gebeurd te zijn na 1 januari 2014, maar de feiten zelf kunnen dateren van vóór het in voege treden van de nieuwe DNA-wet. Bijvoorbeeld personen die vóór 1 januari 2014 betrokken waren bij een diefstal met braak, maar pas na die datum veroordeeld worden, worden alsnog verplicht een DNA-staal af te geven. Aangezien dit enig opzoekwerk vergt bij de lokale DNA-cellen en de politie, zien we het effect van deze verruiming van de criteria voor opname in de DB COFF met vertraging. Er wordt dan ook verwacht dat de stijging in aantal profielen zich nog enkele jaren zal doorzetten, totdat de achterstand is weggewerkt.

Vóór het in voege treden van de nieuwe DNA-wet op 1 januari 2014, werden veroordeeldenprofielen uit de DB COFF verwijderd 10 jaar na het overlijden van de veroordeelde persoon. Aangezien dit zeer moeilijk op te volgen bleek, werd dit in de nieuwe DNA-wet aangepast: vanaf 1 januari 2014 worden veroordeeldenprofielen automatisch uit de DB COFF gewist na een periode van 30 jaar. Dit geldt voor alle veroordeeldenprofielen die aanwezig waren in de DB COFF op 1 januari 2014. Voor de nieuw geregistreerde veroordeeldenprofielen (na 1 januari 2014) begint de bewaringstermijn van 30 jaar te lopen vanaf de datum van ontvangst van de (her)veroordeling.

In de praktijk zijn er, wat betreft DIS, drie manieren waarop een veroordeeldenprofiel in de DB COFF terecht kan komen: (1) het veroordeeldenprofiel wordt voor de eerste keer overgemaakt en werd niet eerder geregistreerd bij DIS, (2) het profiel werd reeds eerder overgemaakt als verdachtenprofiel en is geregistreerd in de DB CRIM, en (3) het profiel werd reeds eerder overgemaakt als veroordeeldenprofiel en is geregistreerd in de DB COFF. Indien het profiel reeds geregistreerd werd in de DB CRIM (scenario 2), zal het profiel op het moment van de veroordeling gewist worden uit de DB CRIM en geregistreerd worden in de DB COFF. Vanaf de dag van registratie in de DB COFF geldt er opnieuw een bewaringstermijn van 30 jaar. Wat betreft de herveroordelingen (scenario 3) dient de titulaire magistraat DIS hiervan op de hoogte te brengen aan de hand van een brief "Model 9 – Opname van veroordeeldenprofiel". De bewaringstermijn van het veroordeeldenprofiel in de DB COFF wordt met 30 jaar verlengd vanaf de dag van ontvangst van de Model 9 brief. Sinds het in voege treden van de nieuwe DNA-wet werd er in totaal 3 841 keer een verdachtenprofiel overgezet naar de DB COFF of een eerder veroordeelde persoon herveroordeeld.

1.3 CLUSTERS

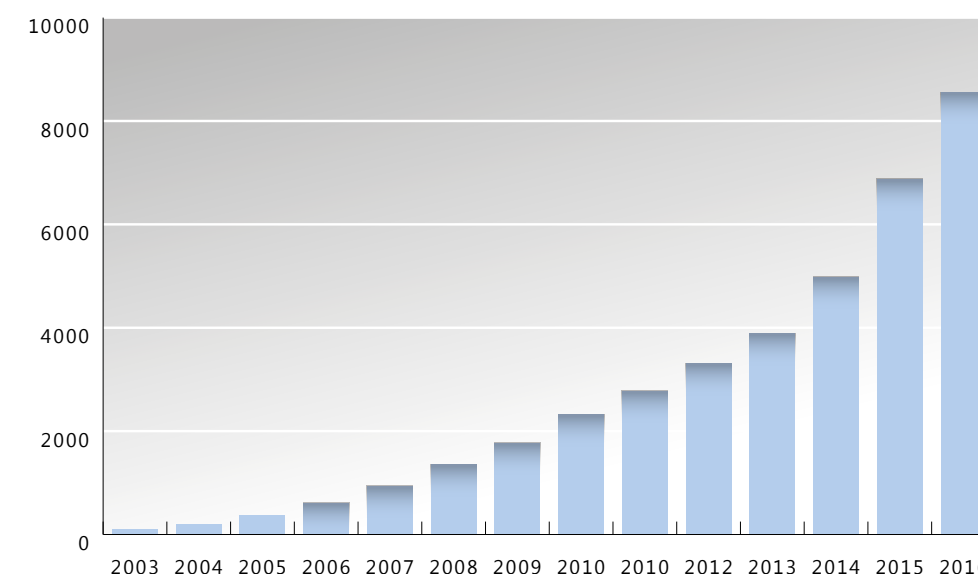
Indien er een significante overeenkomst gevonden wordt tussen verschillende profielen (minimum 2) uit verschillende gerechtelijke dossiers, wordt er een zogenaamde cluster opgesteld. In een cluster worden de resultaten gegroepeerd die de hypothese ondersteunen dat de vermelde profielen afkomstig zijn van eenzelfde donor, eerder dan de hypothese dat ze afkomstig zijn van verschillende, niet-verwante personen, willekeurig genomen uit dezelfde populatie. Of zeer eenvoudig gezegd kan een cluster beschouwd worden als de verzameling van profielen die zeer waarschijnlijk afkomstig zijn van één en dezelfde donor.

Elke unieke cluster vertegenwoordigt één unieke "donor", wat wordt weergegeven door het (unieke) clusternummer. Wanneer er op een later tijdstip een bijkomende overeenkomst wordt gevonden met een reeds bestaande cluster, wordt deze geüpdatet. Het unieke clusternummer blijft behouden maar de versie aanduiding van de cluster wordt opeenvolgend aangepast. Zo verwijst de aanduiding "v.01" na het clusternummer naar het feit dat het een nieuwe cluster betreft, "v.02" naar een eerste update van een reeds bestaande cluster, "v.03" naar een tweede update, enz.

In een cluster worden alle administratieve gegevens gekend bij DIS (staalnummer, type staal, notitienummer, instantie, titulaire magistraat) van alle betrokken dossiers samengevat. Op deze manier hebben de titulaire magistraten onmiddellijk een overzicht van met welk type profielen (bv. spoor of persoon), uit welke andere dossiers en uit welke gerechtelijke arrondissementen het profiel uit hun dossier gelinkt kan worden en wie ze dienen te contacteren indien ze meer inlichtingen wensen.

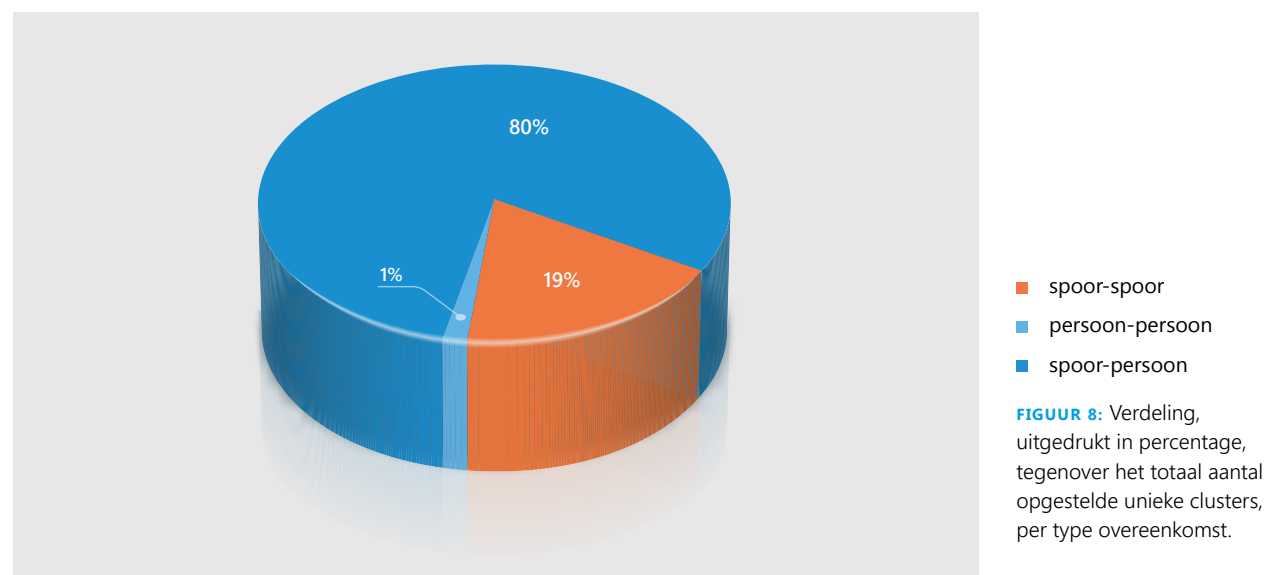
De overeenkomsten die gevonden worden, kunnen van verschillende aard zijn. Zo kunnen het spoor-spoor, spoor-persoon of persoon-persoon overeenkomsten betreffen. Elke cluster bevat minstens 1 profiel dat geregistreerd is in de Belgische DNA-databanken. Het andere profiel kan afkomstig zijn uit de Belgische DNA-databanken (DB CRIM of DB COFF) of uit een buitenlandse DNA-databank (zie De internationale uitwisseling). Indien het een overeenkomst betreft met een Belgisch persoonsprofiel, kan er dan nog verder een onderscheid gemaakt worden tussen overeenkomsten met verdachten en/of veroordeelden (opmerking: dit is niet mogelijk voor internationale profielen aangezien een profiel bij de uitwisseling via Prüm enkel de aanduiding "spoor" of "persoon" krijgt).

FIGUUR 7: De cumulatieve groei van het aantal opgestelde unieke clusters voor de periode 2003-2016. De gegevens voor 2002 zijn niet beschikbaar.

Eind december 2016 hadden we een totaal van 8 539 unieke clusters. Figuur 7 geeft het cumulatief aantal unieke clusters voor de periode 2003-2016 weer. De exponentiële toename vanaf 2014 valt op. In 2015 en 2016 werden er telkens bijna 2 000 nieuwe clusters opgesteld. Dit kan verklaard worden door de start van de internationale uitwisseling van DNA-gegevens in juli 2014 met Nederland, eind 2014 met Frankrijk en midden 2016 met Duitsland en Frankrijk (zie verder). Het is duidelijk dat de automatische uitwisseling van DNA-gegevens met onze vier buurlanden een zeer groot aantal nieuwe overeenkomsten genereert (zie De internationale uitwisseling).

De 8 539 clusters die in totaal werden opgesteld, kunnen onderverdeeld worden in 1 583 clusters die enkel sporenprofielen bevatten, 130 met enkel persoonsprofielen en 6 826 met een combinatie van sporen- en persoonsprofielen (Figuur 8).

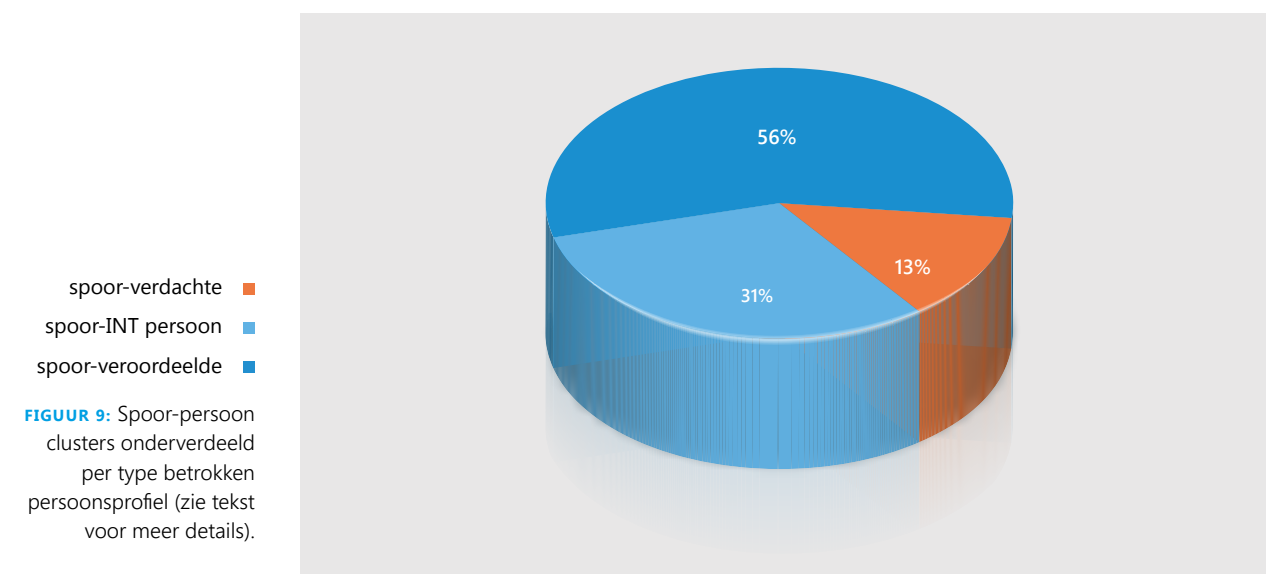
Hierbij valt op dat de overgrote meerderheid van clusters minstens 1 persoonsprofiel bevat en in bijna 80% van de opgestelde clusters komt minstens 1 sporen- én 1 persoonsprofiel voor. Slechts 19% van de clusters bestaat enkel uit sporenprofielen en kan (voorlopig) niet gelinkt worden aan een gekend persoon.

De spoor-persoon clusters kunnen we verder opsplitsen naar het type persoonsprofiel: (Belgische) veroordeelde of verdachte of een internationaal persoon. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een cluster maar kan behoren tot één categorie: spoor-veroordeelde of spoor-verdachte of spoor-internationale persoon. Indien de cluster meerdere types profielen bevat wordt de uiteindelijke categorie waartoe de cluster wordt gerekend, beslist op basis van een vastgelegde rangorde. Zo primeert een veroordeeldenprofiel op een verdachtenprofiel en primeert een verdachtenprofiel op een internationaal persoonsprofiel. Met andere woorden, indien eenzelfde cluster een spoor, een verdachte, een veroordeelde én een internationale persoon zou bevatten, wordt deze enkel gerekend bij de categorie spoor-veroordeelde.

Van de 6 826 spoor-persoon clusters vallen er 3 853 in de spoor-veroordeelde categorie, 875 in de spoor-verdachte categorie en 2 098 in de spoor-internationale persoon categorie (Figuur 9). Met andere woorden, 56% van de spoor-persoon clusters bevatten een Belgische veroordeelde en bijna 13% een Belgische verdachte. De resterende 31% van de spoor-persoon clusters bevatten enkel een internationaal persoonsprofiel. Dit wil zeggen dat, zonder de internationale uitwisseling, deze clusters niet geïdentificeerd zouden zijn geweest. Het internationaal uitwisselen van DNA-gegevens loont

dus duidelijk (zie ook De internationale uitwisseling).

Het feit dat de clusters met een verdachtenprofiel (en géén veroordeeldenprofiel) maar een klein aandeel uitmaken van het totaal aantal spoor-persoon clusters is mogelijk te verklaren door het feit dat er maar een beperkt aantal verdachtenprofielen in de DB CRIM geregistreerd zijn in vergelijking met het aantal veroordeeldenprofielen in de DB COFF en het aantal internationale persoonsprofielen dat via Prüm uitgewisseld en ter beschikking gesteld wordt. Bovendien valt te verwachten dat verdachten die in een cluster voorkomen uiteindelijk veroordeeld worden. Het profiel wordt dan als veroordeeldenprofiel geregistreerd in de DB COFF. De cluster wordt vanaf dat moment enkel mee gerekend in de categorie spoor-veroordeelde.

1.4 BRIEFWISSELING

De resultaten die bekomen worden na het nationaal en internationaal vergelijken van de overgemaakte profielen dienen gecommuniceerd te worden aan de titulaire magistraat.

Het in voege treden van de nieuwe DNA-wet op 1 januari 2014 heeft ook hierop een grote impact gehad. Voor 1 januari 2014 werden DNA-profielen enkel geregistreerd en vergeleken op vordering van een magistraat. De resultaten (negatief of positief) werden gecommuniceerd in een deskundigenverslag. Twee belangrijke wijzigingen tegenover de oorspronkelijke DNA-wet werden echter doorgevoerd sinds 1 januari 2014. Ten eerste gebeurt de overdracht van DNA-gegevens door het DNA-analyselabo naar de DNA-databanken sindsdien automatisch. De registratie en vergelijking van alle toegestuurde DNA-profielen – op voorwaarde dat ze voldoen aan de goedkeuringscriteria – gebeurt ambtshalve; er is geen vordering voor nodig. Dit wil zeggen dat het resultaat voor elk overgemaakt profiel dient gecommuniceerd te worden aan de titulaire magistraat. Ten tweede werd de wettelijke termijn voor kennisgeving van de resultaten vastgelegd op 15 kalenderdagen, te rekenen vanaf het moment dat de DNA-gegevens toekomen bij DIS.

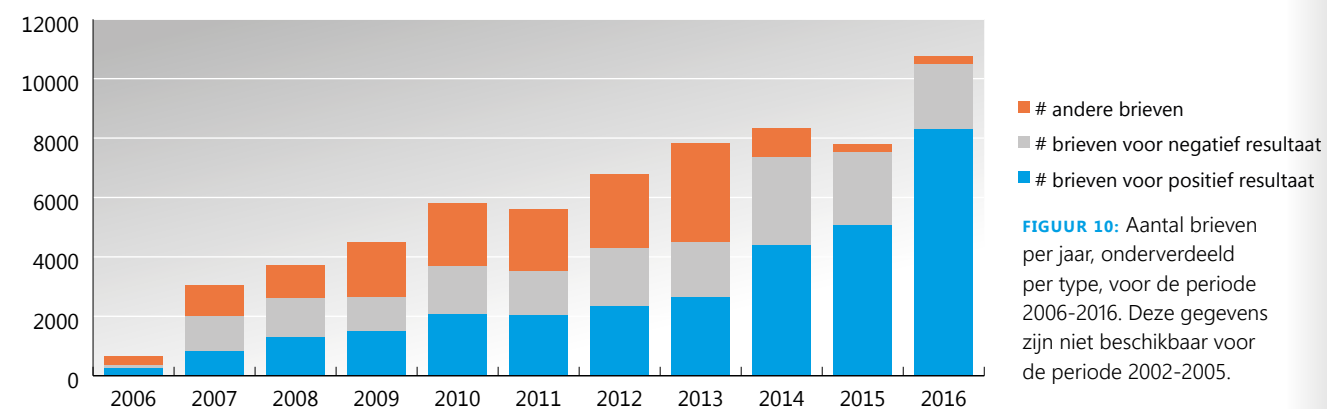
Beide wetswijzigingen noodzaakten DIS om de verslaggeving sterk te vereenvoudigen, zonder verlies aan de inhoudelijke waarde ervan. Vandaar dat DIS, conform de nieuwe DNA-wet van 7 november 2011, sinds 1 januari 2014, nog enkel kennisgevingen opstelt en geen uitgebreide deskundigenverslagen. Bij een negatief resultaat (d.w.z. geen overeenkomst) is dit een eenvoudige kennisgeving (EK); bij een positief resultaat

(d.w.z. overeenkomst) een omstandige kennisgeving (OK). Indien er op een later moment, bijkomende overeenkomsten worden gevonden, krijgt enkel de magistratuur (of de lokale DNA-cel) van het nieuwe profiel een volledige omstandige kennisgeving en de bijhorende cluster; de magistraten verantwoordelijk voor de oudere dossiers ontvangen enkel de geüpdate cluster en dit via de lokale DNA-cel.

Op figuur 10 wordt het aantal brieven weergegeven dat per jaar door DIS wordt verstuurd voor de periode 2006-2016. De brieven worden onderverdeeld in 3 categorieën: (1) deskundigenverslagen, daterend van voor 1 januari 2014, of kennisgevingen, daterend van na 1 januari 2014, waarin een positief resultaat werd gerapporteerd, (2) deskundigenverslagen of kennisgevingen waarin een negatief resultaat werd gerapporteerd en (3) andere brieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze cijfers niet beschikbaar zijn voor de periode 2002-2005 aangezien er toen een zelfde type deskundigenverslag werd gemaakt voor de rapportage van een positief en van een negatief resultaat.

De categorie "andere brieven" zijn brieven zoals bijvoorbeeld de vraag of de registratie van een sporenprofiel in de DB CRIM nog gewenst is, het terugsturen van een foutief overgemaakte vordering of van een foutieve Model 9 brief (herveroordeling),... Vóór 1 januari 2014 waren dit ook brieven waarin de magistratuur op de hoogte werd gebracht dat het DNA-labo geen bruikbare DNA-profielen kon opstellen in het kader van een dossier waarvoor DIS een vordering ontving. Dit type brieven maakte tot 2013 het overgrote deel uit van de categorie "andere brieven". In zoverre zelfs dat er in 2013 meer zulke brieven werden verstuurd dan brieven waarin een negatief of positief resultaat werd gerapporteerd. Op Figuur 10 is duidelijk te zien dat na het in voege treden van de nieuwe DNA-wet, het aantal "andere brieven" drastisch verminderd is. Dit is vooral te wijten aan het feit dat de dienst DIS sinds 1 januari 2014 niet meer op de hoogte dient gesteld te worden door de DNA-labo's indien er geen voor de DNA-databanken relevante DNA-profielen konden worden opgesteld in een dossier. DIS wordt enkel ingelicht indien dit wél het geval is.

Het aantal brieven waarin een positief of negatief resultaat wordt gerapporteerd is daarentegen toegenomen. Dit is enerzijds te wijten aan het feit dat DIS sinds de nieuwe DNA-wet verplicht is om een kennisgeving te sturen voor elk overgemaakt DNA-profiel. Anderzijds wisselt België sinds 2014 DNA-gegevens uit met Nederland en Frankrijk en sinds 2016 met Duitsland en Luxemburg (zie ook De internationale uitwisseling). Dit kan aan de basis liggen van de enorme stijging aan het aantal brieven waarin een positief resultaat wordt gecommuniceerd. Dit is analoog aan de enorme stijging van het aantal clusters sinds de start van de internationale uitwisseling (zie figuur 7).

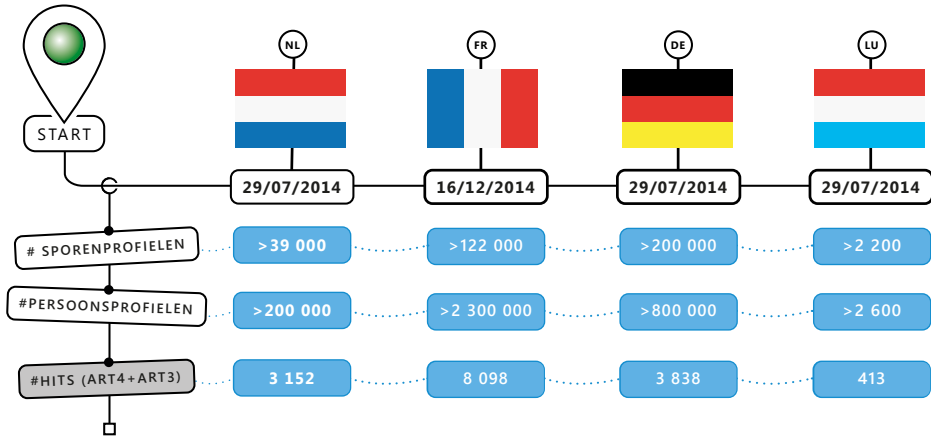

DE INTERNATIONALE UITWISSELING; STAND VAN ZAKEN

TABEL 2: Stand van zaken voor wat betreft de internationale uitwisseling volgens Prüm in België op 10/01/2017. (#hits (Art4 + Art3) = aantal overeenkomsten bij de massieve en dagelijkse uitwisseling van DNA-gegevens voor het betreffende land)

2 DE INTERNATIONALE UITWISSELING VAN DNA-GEGEVENS VOLGENS PRÜM; EEN KORTE STAND VAN ZAKEN

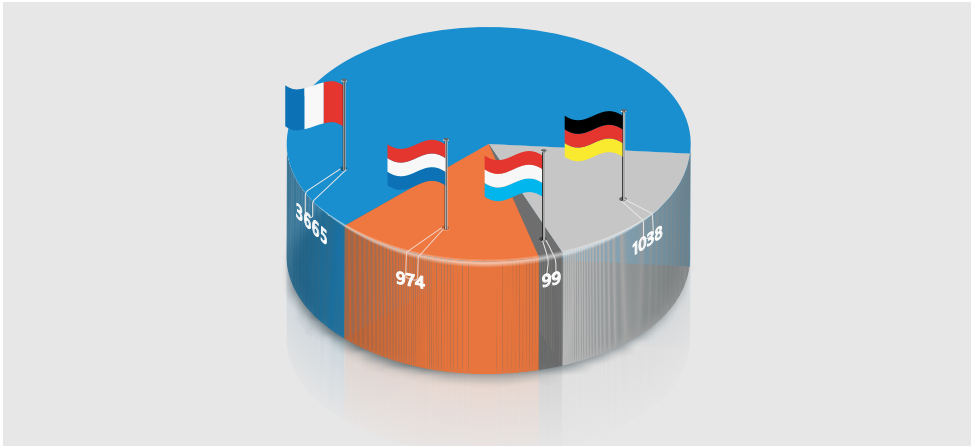
Om grensoverschrijdende criminaliteit, terrorisme en illegale migratie doeltreffender te bestrijden, wisselt België DNA-profielen uit met vier andere Europese lidstaten. Meer specifiek zijn dit onze buurlanden: Nederland (sinds 29/07/2017), Frankrijk (sinds 15/12/2014), Duitsland (sinds 20/04/2016) en Luxemburg (sinds 18/05/2016). Het aantal overeenkomsten dat we vinden met de respectievelijke DNA-databanken van deze landen hangt grotendeels af van de grootte ervan. Tabel 2 geeft de resultaten van de uitwisseling weer van de start tot het einde van 2016. In het totaal verkregen we niet minder dan 3 152 overeenkomsten met Nederland, 8 098 met Frankrijk, 3 838 met Duitsland en 413 met Luxemburg. Gemiddeld genomen vinden we elke maand 250 nieuwe internationale overeenkomsten.

2.1 CLUSTERS

Dat de internationale uitwisseling van DNA-gegevens essentieel is en ze effectief haar doel bereikt, wordt nog duidelijker als we het aantal en type clusters bekijken die in 2016 werden opgesteld. Op een totaal van de 8 539 unieke clusters (zie ook 1.3 Clusters – Figuur 7), bevatten er 2 098 minstens één persoonsprofiel uit het buitenland (Nederland, Frankrijk, Duitsland of Luxemburg) (zie figuur 11). Deze identificaties zouden nooit kunnen hebben plaatsgevonden zonder de internationale uitwisseling van DNA-gegevens. Dit toont de relevantie van de internationale uitwisseling aan.

FIGUUR 11: Aantal gevonden overeenkomsten tussen een niet-geïdentificeerd Belgisch sporenprofiel en een persoonsprofiel uit één van de DNA-databanken van onze buurlanden. Eenzelfde cluster wordt meermaals geteld indien deze persoonsprofielen bevat afkomstig uit meerdere buitenlandse DNA-databanken.

EVALUATIE VAN DE DOELSTELLINGEN VAN 2016

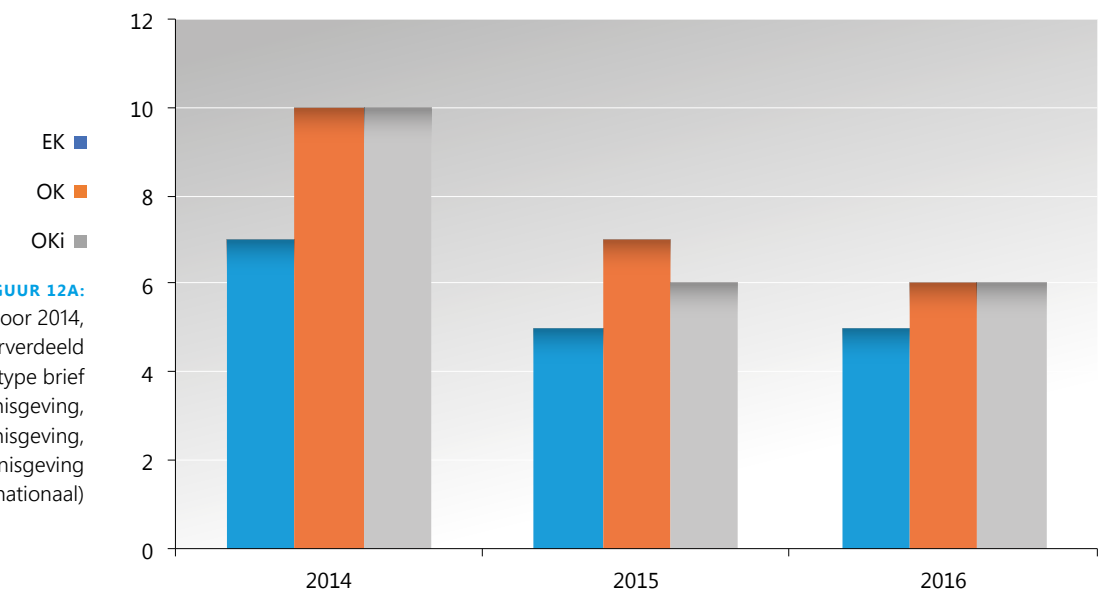
3 EVALUATIE VAN DE DOELSTELLINGEN VAN 2016 (UIT HET ACTIVITEITEN-VERSLAG VAN 2015)

3.1 BEHOUD EN VERBETERING VAN DE BASISOPDRACHT EN VAN DE TERMIJNEN OP NATIONAAL EN INTERNATIONAAL NIVEAU

In 2016 is de rapportage van de resultaten, conform de wetgeving van kracht sinds 2014, voor de nationale dossiers en voor de al bestaande uitwisseling met Nederland en Frankrijk gestabiliseerd en blijft de vaste termijn van 15 kalenderdagen behouden.

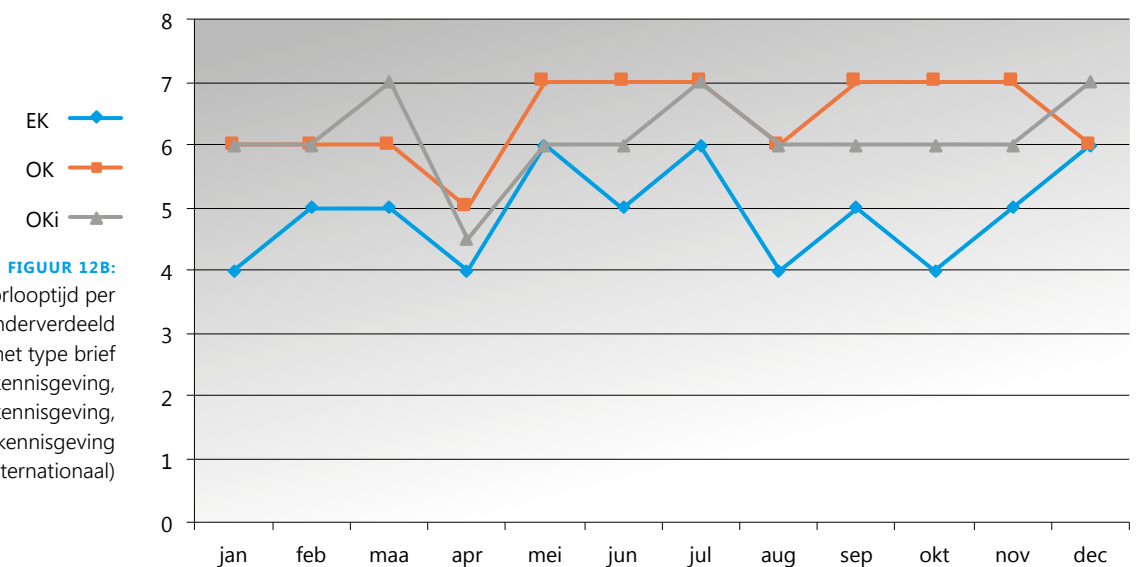
FIGUUR 12A:

Mediane doorlooptijd voor 2014, 2015 en 2016, onderverdeeld volgens het type brief (EK= eenvoudige kennisgeving, OK= omstandige kennisgeving, OKi= omstandige kennisgeving internationaal)

FIGUUR 12B:

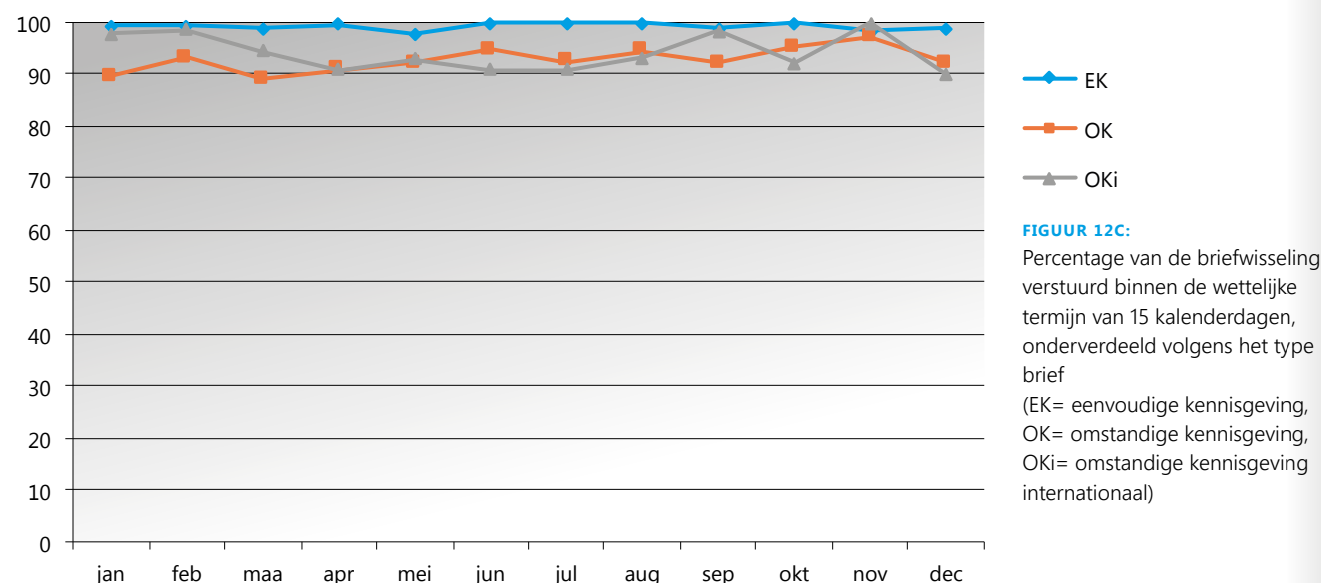
Mediane doorlooptijd per maand voor 2016, onderverdeeld volgens het type brief (EK= eenvoudige kennisgeving, OK= omstandige kennisgeving, OKi= omstandige kennisgeving internationaal)

Figuur 12a toont aan dat de mediaan van het aantal dagen vanaf het ontvangen van een nieuwe gegevensoverdracht tot het versturen van het antwoord van de DNA-DB sinds 2014 lager is dan de wettelijke 15 kalenderdagen. In 2016 werden de termijnen gehandhaafd t.o.v. de vorige jaren, zo niet licht verbeterd.

De mediaan (zie figuur 12b) is globaal gezien gelijk of kleiner dan 7 dagen voor de omstandige kennisgevingen/omstandige kennisgevingen internationaal (OK/OKi).

De mediaan van de tijd die nodig is om te antwoorden als er geen overeenkomst is tussen een binnenkomend profiel en de profielen opgeslagen in de DNA-databanken of de internationale profielen (EK=eenvoudige kennisgeving) is kleiner dan 6 dagen. In het algemeen is het zo dat meer dan 90% van de positieve overeenkomsten op tijd wordt gerapporteerd, een verbetering van bijna 10% in vergelijking met vorig jaar. Dit toont de doeltreffendheid van het rapportagesysteem dat bij DIS werd geïmplementeerd. Dit cijfer dweept met de 100% in het geval dat er geen overeenkomst wordt gevonden (zie figuur 12c).

3.2 OPSTARTEN VAN DE INTERNATIONALE UITWISSELING MET DE ANDERE BUURLANDEN : DUITSLAND EN LUXEMBURG

Na de start in 2014 met Nederland en Frankrijk en de rapportage in 2015 van de resultaten bekomen tijdens de massieve gegevensuitwisseling, was het doel om in 2016 te beginnen met de uitwisseling met de twee andere buurlanden, Duitsland en Luxemburg.

De uitwisseling met Duitsland vond plaats op 20/04/2016, met Luxemburg op 18/05/2016. Dit hield een eerste massieve uitwisseling in waarbij ongeveer 27.000 Belgische sporenprofielen en 42.000 Belgische persoonsprofielen (verdachten en veroordeelden) opgeslagen in de DNA-DB vergeleken werden met de Duitse en Luxemburgse DNA-DB (zie De internationale uitwisseling).

De overeenkomsten die met deze landen bekomen werden, werden behandeld en gerapporteerd aan de magistraten titularis van de Belgische gerechtelijke dossiers. Van alle positieve overeenkomsten tussen een Belgisch sporenprofiel en een persoonsprofiel zijn er 31% die enkel bekomen werden dankzij de internationale gegevensuitwisseling met onze 4 buurlanden (zie 1.3 De clusters – figuur 9).

3.3 BE.CARE, NAAR EEN SYSTEEM “PAPERLESS”

De inspanningen voor een administratieve vereenvoudiging die in 2014 begonnen en met succes in 2015 werden verdergezet, toonden hun effectiviteit aan met de in 2016 behaalde doorlooptijd (zie 3.1 Behoud en verbetering van de basisopdracht en van de termijnen op nationaal en internationaal niveau) en dat ondanks de jaarlijkse toename van het aantal dossiers en van de te behandelen nationale en internationale overeenkomsten (zie De nationale DNA-databanken in cijfers en De internationale

uitwisseling). Om onze effectiviteit nog meer te verbeteren en onze ecologische voetafdruk te verminderen, oriënteert de dienst DIS zich naar een « paperless » manier van werken.

Het Be.Care systeem (Belgian Case Repository), dat al bij de analyselaboratoria van het NICC gebruikt wordt en dat de « e-government award voor innovatie » kreeg in 2013, werd gekozen om ons op termijn te voeren naar een beheer zonder de klassieke papieren dossiers.

Om in de toekomst alle gegevens die bij de dienst DIS toekomen zonder papieren dossier te kunnen behandelen, zijn we begonnen met het overzetten van alle 'oude' dossiers in Be.Care. Door een gebrek aan plaats werden de oudste dossiers van de dienst al sinds enkele jaren gescand. Deze gescande dossiers werden gerecupereerd en opgeslagen in het Be.Care systeem. Om dit systeem verder te voeden en het aantal papieren dossiers te verminderen die behandeld worden bij de dienst DIS, werd er in 2016 een studente aangeworven voor het scannen van de CRIM-dossiers (met sporen- en verdachtenprofielen) en de COFF-dossiers (met DNA-profielen van veroordeelden) in het Be.Care systeem. Op dit moment zijn de CRIM-dossiers gescand tot eind 2014 terwijl de COFF-dossiers gescand zijn tot eind 2015. De meer recente dossiers worden nog regelmatig uitgehaald en werden nog niet gescand.

De laatste fase die nodig is om volledig « paperless » te gaan is momenteel in ontwikkeling. Ze bestaat uit het uittekenen en parametriseren van het Be.Care systeem zodat het volledige proces kan uitgevoerd worden zonder gebruik te maken van papieren dossiers, vanaf de gegevensoverdracht in DIS tot het versturen van de brieven en clusters. Deze fase werd, in samenwerking met de dienst ICT van het NICC, getest en gevalideerd door de dienst DIS. De laatste technische aanpassingen moeten nog geïmplementeerd worden en zullen ervoor zorgen dat het systeem volledig operationeel zal zijn in 2017.

3.4 GELEIDELIJKE IMPLEMENTATIE VAN EEN DATABANK “VERMISTE PERSONEN”

De wet van 21 december 2013 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken, met het oog op de oprichting van een DNA-gegevensbank « Vermiste personen » (DB MP) moet op 1 juli 2017 in werking treden.

Er werd een werkgroep opgericht bij de expertisecel van het college van de procureurs-generaal. Deze is geregeld samengekomen om te discussiëren over de procedures die op nationaal niveau opgezet moeten worden, zowel vanuit het oogpunt van de politie (cel vermiste personen) als van de magistratuur (referentiemagistraat voor verdwijningen) en de dienst van de nationale DNA-databanken. De taak van deze werkgroep bestond erin om ook de DNA-omzendbrief te updaten voor het gebruik van de DB MP alsook een wijziging van de wet van 21 december 2013 voor te stellen om ook het DNA van minderjarigen van vermiste personen te kunnen afnemen en om de profielen uit deze databank langer dan de klassieke termijn van 30 jaar te kunnen bewaren.

In 2016 werd geleidelijk aan technische kennis verworven alsook de middelen die nodig zijn voor het oprichten van deze nieuwe DNA-DB vermiste personen bij DIS. Zowel het gebruik van CODIS voor de vergelijking van de profielen die opgeslagen zullen worden in de toekomstige DB MP als de behandeling van de bekomen resultaten werden reeds getest met behulp van een 'testset' die we kregen van onze homologen van de databank van Canada. Voor de administratieve behandeling van deze MP-dossiers is er een nieuwe MP-module in ontwikkeling in de administratieve databank AppDIS. Daarnaast moeten er ook nog andere informaticamiddelen aangepast

worden om deze nieuwe type gegevensoverdrachten te kunnen verwerken. Een ontwerp van brief en pedigree (equivalent van de clusters voor zoekopdrachten met verwante personen) wordt ook onderzocht. De technische uitvoering zal in 2017 moeten opgevolgd en gevalideerd worden vooraleer te kunnen starten met de nieuwe DB MP.

3.5 KWALITEIT EN CERTIFICATIE

Al sinds enkele jaren is het één van de doelstellingen van de Belgische DNA-DB om een erkenning te krijgen voor de kwaliteit van het werk dat er uitgevoerd wordt en van de continue verbetering. Eén van de stappen hierbij was de implementatie van een kwaliteitsbeheersysteem bij de dienst en het behalen van een certificaat/accreditatie volgens de internationale ISO-norm (international standardisation organisation). Er bestaat echter geen enkele specifieke norm voor databanken. Er werd geopteerd om de dienst van de DNA-DB te certificeren volgens de ISO9001 norm, waarvan de nieuwe versie eind 2015 gepubliceerd werd.

De norm 'ISO9001:2015' is een norm die de nadruk legt op het beheer en de opvolging van het proces gelinkt aan de activiteit, door rekening te houden met de verschillende interne en externe factoren die een invloed hebben op deze activiteit, door een risico-analyse uit te voeren op de verschillende stappen van het proces, door periodiek de leveranciers te evalueren, door een effectief beheer aan te tonen van klachten en non-conformiteiten, een opvolging van de initiële opleiding van personeel, een efficiënte manier van intern en extern communiceren, een opvolging van de methodes en procedures binnen de dienst, enz...

Na de externe audit die door de erkende certificatie-instelling SGS werd uitgevoerd, werd de certificatie 'ISO9001:2015' eind december 2016 bekomen, zonder negatieve opmerking of non-conformiteit (figuur 13).

Het beheer van de kwaliteit is een continu proces en het is de bedoeling om dit certificaat te behouden en de manier van werken bij de DNA-databanken te blijven verbeteren en ontwikkelen met de oprichting van de nieuwe databanken (vermiste personen, intervenanten), het overstappen naar paperless, enz...

FIGUUR 13: Certificaat 'ISO9001:2015' behaald door DIS voor de "opname en vergelijking van DNA-profielen bij de DNA-databanken en de rapportage van de overeenkomsten".

ONZE DOELSTELLINGEN VOOR 2017

4 ONZE DOELSTELLINGEN VOOR 2017

Op internationaal vlak zal de dienst DIS in 2017, net zoals in 2016, gesubsidieerd worden door de Europese Commissie (via het ISF fonds, International Fund Security) en de massieve DNA-gegevensuitwisseling met andere landen starten die het verdrag van Prüm ondertekenden. Eén van onze doelstellingen is dus nieuwe landen toe te voegen aan de lijst van landen waarmee we internationaal uitwisselen en de resultaten te behandelen die uit deze vergelijkingen voortvloeien.

Op nationaal vlak heeft de dienst DIS als ambitie om de antwoordtermijn te handhaven, door een groeiend aantal door de DNA-analyselaboratoria overgemaakte gegevens te verwerken en dat ondanks een vermindering van het personeel bij de deskundigen van de DNA-databank. Begin 2015 hadden we nog 7,1 voltijdse equivalenten (VTE), eind 2016 blijven er nog maar 4,5 VTE over.

De voornaamste ontwikkelingsdoelstellingen van de dienst DIS situeren zich op het niveau van de uiteindelijke oprichting van de nieuwe databank 'Vermiste personen', die in werking moet treden op 1 juli 2017. Hierbij zal er een nieuwe versie van de administratieve databank (AppDIS) moeten ontwikkeld worden en ook de automatische verbinding ervan met het beheersysteem Be.Care, dat de dienst DIS in de toekomst zal toelaten om bijna volledig 'paperless' te werken.

Op het niveau van het beheer van de kwaliteit en van het management van de DNA-databanken is het doel om de methodes en procedures voor de nieuwe ontwikkelingen aan te passen en het certificaat 'ISO9001' te behouden na de jaarlijkse audit van de certificatie-instelling (eind 2017).

NATIONAAL INSTITUUT
VOOR CRIMINALISTIEK EN CRIMINOLOGIE
VILVOORDESESTEENWEG 100,
1120 BRUSSEL
T +32 2 240 05 00
F +32 2 241 61 05
NICC-INCC@JUST.FGOV.BE
WWW.NICC.FGOV.BE